

[Peter Nielsen.]

skattesvarelse for folkepensionister. Der har hidtil været kommuneskattesvarelse navnlig i landkommuner; lovforslaget tager blot sigte på, at skatterne ikke forhøjes, og her er de 9.000 kr. dækkende. Men på den givne foranledning ville det nok være bedst, om lovforslaget gik til fornyet udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om udstykning og sammenlægning m. m. af faste ejendomme.

(Lovforslaget (nr. 66) findes i tillæg A. sp. 517, fremsættelsen i tidenden sp. 1901).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om landinspektørvirksomhed.

(Lovforslaget (nr. 67) findes i tillæg A. sp. 509, fremsættelsen i tidenden sp. 1901).

Lovforslagene sattes til forhandling.

K. Axel Nielsen: Forslag til lov om ændring i lov om udstykning og sammenlægning m. m. af faste ejendomme og forslag til lov om landinspektørvirksomhed er resultatet af et kommissionsarbejde. Kommissionen afgav betænkning den 10. november i fjor, og allerede den 13. december fremsatte den højtærede landbrugsminister sine forslag. Det er prisværdigt hurtigt, men det bør måske nævnes, at landbrugsministeriet har haft en både kvantitativt og kvalitativt fyldig repræsentation i kommissionen; det har bevirket, at både kom-

missionens forslag og bemærkningerne til forslagene har kunnet gentages ord til andet i de her foreliggende lovforslag og i bemærkningerne.

Ved forslag til lov om ændring i udstykningsloven tilsigtes en hurtigere ekspedition af udstykningssager. Det må erkendes, at det overvældende antal udstykningssager, der i de senere år er indsendt til matrikeldirektoratet, har medført en i mange henseender uheldig forsinkelse af ekspeditionen. Det formål at undgå disse forsinkelser søges realiseret ved, at det overlades til landinspektørerne at indhente en væsentlig del af det materiale, der nu indsamles af matrikeldirektoratet; det må jo medføre, at matrikeldirektoratet aflastes. Når dette arbejde udføres af landinspektørerne, opnås der en tidsbesparelse, bl. a. i forbindelse med den såkaldte stjernehøring; derved forstås, at landinspektørerne, inden en udstykningssag forelægges kommunalbestyrelsen, altså på et tidligt stadium, udsender forespørgsler til samtlige andre offentlige myndigheder, der skal høres. Det er efterhånden blevet en stor flok af erklæringer, der indgår i en udstykningssag. Lad mig nævne følgende love, hvis bestemmelser skal påses opfyldt, og som i den enkelte udstykningssag kan medføre, at erklæringer fra en offentlig myndighed skal indhentes. Der er landbrugsloven, statshusmandsloven, loven om opførelse af arbejderboliger på landet, loven om visse ejendommers brug og overgang til selveje, skovloven, landsbygge-loven, byplanloven, vejbestyrelsesloven, naturfredningsloven, byreguleringsloven og brandpolitiloven.

Der sker altså i en vis forstand en decentralisation af matrikeldirektoratets arbejde. Forhåbentlig medfører dette, at en del af det af matrikeldirektoratet beskæftigede personale må søge til provinsen, hvor de private praktiserende landinspektører for at overkomme det forøgede arbejde må have mere hjælp. En sådan decentralisation må hilses med glæde, og kan man så tillige få ekspeditionstiden for udstykningssager bragt ned, hvad jeg tror man kan, vil meget være opnået.

Det er dog et spørgsmål, om man ikke kan gå et skridt videre. Jeg tænker på, om det ikke ville være hensigtsmæssigt at dele matrikeldirektoratet op i flere afdelinger

[K. Axel Nielsen.]

spredt over hele landet, f. eks. således at der oprettes et matrikelkontor for hvert amt eller eventuelt for flere amter. Det ville skabe lokale kontakter og måtte efter mit skøn fremme sagernes ekspedition. Tanken er jo ikke ny, idet København fra gammel tid og Frederiksberg siden 1923 har haft eget af staten helt uafhængigt matrikelvæsen. I Sønderjylland har de en fra den tyske tid arvet ordning med amtslandinspektører, der som tjenestemænd både udfører det normale udstykningsarbejde med skelafsætning o. s. v. og fører matriklen å jour for Sønderjylland. Den sønderjyske matrikel er dog underlagt matrikeldirektoratets kontrol.

Jeg spørger derfor: var det ikke en idé, om man tilstræbte en lignende ordning for hele landet? Jeg udkaster blot tanken, idet det ikke er muligt uden et fyldigt materiale at tage endelig stilling til en sådan plan. Det har dog undret mig, at der ikke i kommissionens betænkning findes nogen antydning af, at der har fundet overvejelser sted om en egentlig decentralisation, hvorved man tillige ville opnå, at der skabes større ensartethed i de matrikulære forhold, ja, også i landinspektørernes stilling over hele landet.

Det forøgede arbejde, der ved den foreslåede nyordning af udstykningsvæsenet pålægges landinspektørerne, gør det påkrævet, at reglerne om udøvelse af landinspektørvirksomhed nedfældes i en særlig lov, der tillige indeholder bestemmelsen om en disciplinær myndighed, der foreslås etableret som et nævn bestående af en dommer og to landinspektører.

Reglerne om landinspektørvirksomhed har ikke været samlet hidtil, og nogle regler har vel slet ikke lov hjemmel. Det ville have været en gevinst, om lovforslagets bemærkninger havde indeholdt en sammenligning mellem gældende ret for landinspektørvirksomhed med oplysning om, hvor de pågældende bestemmelser findes, og hvor de nye regler betyder ændringer, men jeg indrømmer, det er en detalje, som man med lidt arbejde selv kan klare.

Om de 2 lovforslag kan jeg i øvrigt sige, at de efter mit skøn indeholder væsentlige fremskridt i forhold til gældende ret, og jeg kan på mit partis vegne tilsige overordentlig velvillighed. Da der, som jeg har

antydnet, er visse spørgsmål, som vel nærmest må belyses i udvalg, vil jeg, når den tid kommer, foreslå, at de 2 lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Dalsgaard: I det foreliggende forslag til lov om ændring i lov om udstykning og sammenlægning m. m. af faste ejendomme er den vigtigste principielle ændring, at de gældende bestemmelser om indskrænkning i retten til udstykning i henhold til lovene om landbrugsejendomme og om opførelse af arbejderboliger m. fl. strammes væsentligt ved den nye § 2. Herefter kan udstykning generelt nægtes, når parceller ønskes udstykket til en anvendelse, som ikke kan godkendes af en lang række myndigheder, som for øvrigt lige er nævnt af den foregående taler.

Den højtærede landbrugsminister anfører, at denne skærpelse ikke skal hindre udstykning, hvor der ikke tilsigtes nogen ændring i parcellernes tilstand eller udnyttelse, men at man tilgodeser et rimeligt hensyn til parcelkøberne ved at få klaret mulighederne for at anvende parcellerne som ønsket, inden udstykningen godkendes. I sådanne tilfælde sker der således ingen ændring. Men de skærpede regler forekommer mig dog at være indgribende og ret altomfattende, når det i § 2 bl. a. hedder, at udstykningen ikke approberes, når den tilsigtede anvendelse medfører noget, som er i strid med eller kræver godkendelse efter bestemmelser, som er fastsat i eller i henhold til gældende love.

Lovforslaget kommer jo fra landbrugsministeriet, men det er ord for ord, som det er foreslået af matrikelkommissionen i betænkningen af 10. november 1962. Jeg går dog ud fra, at den højtærede landbrugsminister vil være villig til under udvalgsbehandlingen at drøfte formuleringen — og også en lempeligere formulering — af denne paragraf. I betragtning af, at vi nu kan vente en helt ny buket af jordlove, forekommer det os, at man ikke skal foregribe udviklingen med principielle ændringer over udstykningsloven på nuværende tidspunkt.

Den ved ændringen af lovens § 8 tilsigtede forenkling af behandlingen af de komplicerede udstykningsager må anses for at være særdeles påkrævet og ønskelig, fordi øget offentlig kontrol tenderer imod stadig

[Dalsgaard.]

at forlænge ekspeditionstiden for disse udstykningssager. I så henseende skulle lovforslagets bestemmelser om, at det pålægges landinspektørerne at indsamle de fornødne erklæringer ved en såkaldt stjernehøring på ensartede skemaer til samtlige implicerede myndigheder på samme tid, også betinge en rationalisering og være en fornuftig praktisk foranstaltning, som må kunne lette matrikelkontorets arbejde. Den lægger imidlertid øgede arbejdsbyrder over på landinspektørerne, og hvor længe skal de vente på svar? Det er jo ikke alene landinspektørerne, men også køber og sælger, det her gælder. I øvrigt regnes vel nok med en 2-3 måneders ekspeditionstid for matrikelkontoret for selv den mindste udstykningssag; i visse tilfælde tager det længere tid. Hvis nu flere myndigheder skal forespørges, kan det let forsinke sagernes behandling så meget, at ingen kan være tjent hermed. Visse tidsfrister til begrænsning af ekspeditionstiden må være ønskelige, ellers går det muligvis sådan i nogle tilfælde, at køberen skifter mening under sagens gang med hensyn til, hvordan han vil anvende en parcel.

Det kan vel også være påkrævet at undersøge og nærmere drøfte, dels om alle de myndigheder, der har været nævnt, skal spørges, dels om de alle sammen skal have samme vetoret i udstykningssager — f. eks. i hvilket omfang denne skal gælde for sundheds- og vandløbsmyndighederne. Det afgørende må overalt være at få hurtige og klare afgørelser; dette må i høj grad tilstræbes.

Endvidere er det vigtigt at få klaret, om det virkelig er nødvendigt med en, må jeg kalde det „blankoveksel“ som den, der foreslås som lovens § 8, stk. 2, hvorefter den højtærede landbrugsminister skal kunne bestemme, hvilke myndigheder der skal spørges, og således, i alt fald teoretisk, kan udvide antallet uden begrænsning. Det vil vel nok være ønskeligt at indblende så få myndigheder som muligt.

Af de foreslåede bestemmelser vil formentlig lovens § 4, stk. 5, kunne bevirke en omstændelig administration. Det drejer sig om de landkommuner, for hvilke amtet har bygningsmyndigheden. Mon dog ikke de kommunale råd bedre end et eventuelt fjerntliggende amtskontor kan afgøre

og kontrollere lokale udstykningssager? Jeg vil gerne give det kommunale selvstyre ret til at bestemme i sådanne sager. Vel har kommunerne selv bestemt sig for at delegere bygningsmyndigheden til amtet, men derfor kunne det jo godt være rimeligt at lade dem få lidt større indflydelse i udstykningssager.

Som en følge af den løbende inflation og pengeforringelse foreslås det i lovforslagets § 1, punkt 7, at forhøje den i lovens § 16 omtalte værdigrænse for overførsel af arealer ved skelforandring fra 500 kr. til 1.000 kr. Måske ville det endda være ønskeligt og hensigtsmæssigt at gå endnu højere og ligeledes med samme motivering at inddrage spørgsmålet om revision af den nugældende lovs §§ 6 og 7, hvorefter f. eks. 25 øre er mindste halvårlige ydelse for afløst tiende på udstykkede parceller. Det kan næppe kaldes særlig rationelt at opkræve halvårlige bidrag på 25 øre, hverken i dag eller fremover, og selv om tiendeafløsningen nu nærmer sig sin afslutning, kunne en lille revision på det område måske være påkrævet og burde derfor tages med. En sådan revision vil imidlertid tillige medføre, at de i udstykningslovens nuværende § 10, stk. 3, nævnte mindstebeløb for indbetaling af såkaldte kongelige penge forhøjes, ligesom en i samme lovs § 17, stk. 1, fastsat værdigrænse på 500 kr. vedrørende jordafståelse til veje så også måtte føres à jour, men det er spørgsmål, som kan klares i et udvalg.

Af disse bemærkninger håber jeg det fremgår, at venstre finder en revision af loven om udstykning og sammenlægning m. m. af faste ejendomme rimelig og vil gå ind i et sagligt udvalgsarbejde. Vi vil dog komme med en række ønsker om at tilstræbe lempeligere regler, som kan lette den meget komplicerede administration af udstykningssager og om muligt ned sætte ekspeditionstiden væsentligt til gavn, ikke specielt for landinspektørerne, men for deres kunder, som jo må betale omkostningerne.

Hvad det andet lovforslag, landinspektørlovforslaget, angår, motiverer den højtærede landbrugsminister det med ønsket om dels at lægge landinspektørvirksomheden i fastere rammer, dels at muliggøre indskriden mod forsømmelige landinspektører. De fleste paragraffer handler for øvrigt om det sidste,

[Dalsgaard.]

men Landinspektørforeningen har jo været repræsenteret i kommissionen og har godkendt forslaget.

Nogle vil måske undre sig over, at der ikke for længst er lovgivet på dette område. Selv om det hidtil er gået tilfredsstillende, mener jeg, at vi ikke i dag kan afvise, at det nu er betimeligt med en sådan lovgivning. Omend det kun drejer sig om forholdsvis få personer — der virker ca. 400 landinspektører i landet — vedrører deres virksomhed i høj grad almenheden.

Ifølge § 1 afløses den kongelige bestalling, som vel er et rudiment fra enevælden, af en beskikkelse af landbrugsministeren, men betingelserne for beskikkelsen ændres ikke i hovedsagen, anfører ministeren, og så vidt jeg kan skønne, drejer det sig kun om uvæsentlige og rent praktiske ændringer.

I lovforslagets sidste paragraf bemærkes, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland. Denne tilføjelse er jo ret almindelig. Derimod er det mere usædvanligt, at der i dette tilfælde gælder særlige bestemmelser for de sønderjyske landsdele samt for København og Frederiksberg. Dette forhold skyldes, at landinspektørvirksomhed her gennem en lang årrække har været organiseret på anden vis end i det øvrige land. Men vi er principielt enige i matrikelkommissionens og formodentlig også den højtærede landbrugsministers ønske om at bevare den private landinspektørstand.

Efter dispensationsbestemmelserne i § 4 kræves den højtærede landbrugsministers samtykke til at lade kommunalt ansatte landinspektører udføre matrikulært arbejde, og stk. 4 giver sluttelig ministeren visse bemyndigelser til at fravige reglerne, når særlige forhold taler derfor. Der må vist være grundlag for at drøfte disse bestemmelser i et kommende udvalg.

I § 5 opstilles visse habilitetskrav til landinspektører. Udvalget må formentlig se nærmere på disse, specielt på de under 1)-3) anførte familieforhold, og drøfte, om de alle skal være lige så diskriminerende som f. eks. de økonomiske interesser, der er omtalt i 4). Afgørelsen i tvivlstilfælde ligger ifølge § 5, stk. 2, hos ministeren, men formentlig med appel til domstolene, som bemærkningerne antyder.

Efter § 6 kan den højtærede landbrugsminister pålægge en landinspektør at udføre et matrikulært arbejde inden for vedkommendes område, hvis samtlige landinspektører inden for området har afslået at udføre det. Måske burde ministeren i dette specielle tilfælde have lov til at tage én uden for området, hvis en sådan ønsker arbejdet og i teknisk henseende er kvalificeret dertil.

§ 7 handler om, hvordan landinspektørerne skal stræbe efter at udføre betroede arbejder på bedste måde. Denne paragraf dækkes efter min opfattelse af §§ 2 og 10 og kan vist uden skade udgå, selv om dens sigte er rigtigt og selvfølgelig.

Ifølge § 9 oprettes der et landinspektørnævn. Hvorledes tænker den højtærede landbrugsminister sig dette nævn honoreret? Vil det ikke være rimeligt, at alle nævnets afgørelser kan indankes for domstolene, også de disciplinære irettesættelser og bøder, som ifølge lovforslaget er undtaget? Det er vel nødvendigt med dette nævn. Jeg ved ikke, hvor ofte man kan vente det kommer i funktion, men jeg bemærker, at i matrikelkommissionens betænkning side 19 foreslår justitsministeriets lovkontor, at enten et nævn eller landbrugsministeriet bliver disciplinærmyndighed. Jeg går ud fra, at det er velovervejeth, når nævnet foretrækkes.

Med henvisning til disse bemærkninger går venstre til udvalgsarbejdet vedrørende en ny lov om landinspektørvirksomhed for at få lagt de bedst mulige rammer for denne i så enkle og klare bestemmelser som overhovedet muligt dels for at hindre en utidig forsinkelse, dels for at sikre en hurtig og effektiv afvikling af det stærkt stigende antal udstykningssager.

Hagen Hagensen: De fremsatte lovforslag om en ændring i udstykningsloven og om indførelse af en særlig lov for landinspektørers virksomhed bygger, som det allerede er sagt, på den nylig fremkomne første del af betænkning afgivet af matrikelkommissionen af 1959. Det er kun en del af opgaven, der derved er løst, nemlig spørgsmålet om forenkling af administrationen i udstykningssager og om landinspektørvirksomhed. Alt, hvad der tjener til at forenkle administrationen, må hilses velkommen som et gode i det omfang, der virkelig er spørgs-

[Hagen Hagensen.]

mål om forenkling, og givet er det, at forenkling synes tiltrængt inden for behandling af udstykningssager.

Det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen har allerede nævnt en lang række love, som kommer i betragtning, forinden en udstykningssag kan færdigbehandles, og sely om rækken af disse love var lang, så er det endda ikke alt. Der er andre ting at tage i betragtning: forholdet til private veje, til vandløb, og de er ikke klarlagt, heller ikke med det lovforslag, der foreligger her. Det kan endda nævnes, at man også i henseende til sundhedsvedtægt og andre ting skal foretage overvejelser og rette forespørgsler, forinden en udstykning kan ske. I alt er det et sted mellem 10 og 20 love, og hvad dertil slutter sig, der kommer ind i billedet, foruden hvad der for den enkelte ejendom kan være af servitutbestemmelser, som skal tages i betragtning under udstykningssagens behandling. Dette synes i sig selv at kunne tiltrænge forenkling, men desværre er det jo ikke det, som dette lovforslag beskæftiger sig med. Det, man her vil forenkles, er selve udstykningssagernes behandling. Forenklingen går for udstykningslovens vedkommende ud på, at der sker en skærpelse af kravene for udstykningen. Udstykningsloven giver hjemmel til at nægte en udstykning, ikke blot hvad angår selve delingen, men også hvad angår den påtænkte anvendelse af et påtænkt udstykket areal, når udstykningen vil medføre forhold, der er i strid med eller kræver godkendelse efter bestemmelser, der er fastsat i eller i henhold til gældende lov.

Den nye udformning af hovedbestemmelsen om godkendelse af en udstykning er meget vid og rummelig. Selve udformningen lyder umiddelbart logisk og rigtig, idet resultatet af en udstykning ikke må blive noget, der er i strid med gældende love, eller hvad der kommer til i fremtiden af love. Men — og der er et stort men — der tillægges ved lovforslaget den højtærede landbrugsminister meget vide beføjelser, idet der ved blanketbestemmelser tillægges ministeren eller endog ministeriet ret til at give nærmere forskrifter bl. a. om indhentning af erklæringer fra begrebet „andre myndigheder“ end vedkommende kommunalbestyrelse og også til at give andre forskrifter

for sådanne erklæringer. Jeg er ingen tilhænger af blanketbestemmelser. Hvad der kan udtrykkes i loven, bør stå i loven, således at dette høje ting gennem sin vedtagelse af den har ansvaret for dens indhold, men også kun for, hvad tinget har haft til behandling og vedtagelse.

Når den højtærede landbrugsminister har fulgt udkastet til lovforslaget ganske nøje, er der vel grund til at formode, at ministeren også vil følge udkastet til bekendtgørelsen om ændringerne i udstykningsloven, og dette udkast til bekendtgørelse indeholder bl. a. krav om, at der i udstykningssager indeholdes udtrykkelig oplysning ikke blot om formålet med udstykningen og om den tilsigtede anvendelse af parcellerne, men også om anvendelsen af restparceller, ligesom der skal gives udførlige oplysninger om arten af og formålet med bygninger, der er eller agtes opført på de enkelte parceller. Betydningen og nødvendigheden af så vidtgående oplysninger er ikke umiddelbart klar, og det bør derfor nøje overvejes, om der bør gives så vidtgående beføjelser til den højtærede minister, eller om det ikke ville være mere rimeligt i loven nærmere at fastlægge og klargøre omfanget af den oplysningspligt, der skal være i udstykningssager.

Når udstykningsloven skal ændres, er der imidlertid også andre forhold, der bør tages i betragtning og undergives prøvelse og overvejelse. Jeg tænker her på jordspørgsmålet også i henseende til de markedsforhandlinger, der foregår. Senest har mit partis politiske ordfører, det ærede medlem hr. Poul Møller, i Berlingske Tidendes mandagsdebat af 7. ds. peget på spørgsmål i denne forbindelse og fremhævet, at man blandt andet ved ændringer i udstykningsbestemmelserne kan blive i stand til at standse tendenser til fremmedes opkøb af arealer f. eks. til erhvervsmæssig udstykning, hvilket bl. a. kan blive til skade for vort lands værdier. Jeg synes, at tiden er inde til, at sådanne overvejelser tages op, og at de indgår i forbindelse med overvejelserne vedrørende det nu foreliggende lovforslag.

Når der i øvrigt skal være tale om forenkling og dermed også om ensartethed i sagernes behandling, findes det mærkeligt, at der ikke er rørt ved forholdene i Sønderjylland. Der er gået mere end 40 år, siden

[Hagen Hagensen.]

Sønderjylland kom tilbage til Danmark, men fortsat gælder på dette som på så mange andre felter særbestemmelser for denne del af vort land. Der er grund til på alle områder at arbejde for, at Sønderjylland bliver ligestillet med det øvrige land, også for så vidt angår behandlingen af udstykningssager.

Det er jo hensigten med loven, at der skal tillægges landinspektørerne større ansvar og videre undersøgelsespligt. Man taler om, som det alt er nævnt, at landinspektørerne skal være samlecentraler, der skal foretage stjernehøring for derigennem at forenkle og fremme behandlingen af disse sager. Meget af, hvad der er indeholdt i de skematiske bilag og andre bilag til betænkningen, hvilket materiale er kommet til veje efter samarbejde med Landinspektørforeningen, synes at indeholde forenkling og lettelse, når det skal være nødvendigt at have hele det store og komplicerede apparatur med hensyntagen til op imod en halv snes forskellige love i hver enkelt sag. Imidlertid er der vanskeligheder ved det foreslåede.

Jeg må nævne bl. a. spørgsmålet om, hvor der i henhold til ejendomsbeskatningsloven er adgang til at opnå særlig vurdering af et jordstykke, som ønskes udstykket. Denne adgang til at opnå vurdering er betinget af, at arealet er afsat i marken, og at det er målt ud, men også af, at der sker dokumentation for, at sagen er indsendt til kommunalbestyrelsen. Hidtil har dette kunnet ske på et forholdsvis tidligt tidspunkt af sagen. Nu må man regne med, at sagen omtrent skal være behandlet til ende af landinspektøren, forinden sagen kan indsendes til kommunen, og først derefter kan man få den forlods vurdering. Det vil sige, at der er ofret mange penge og meget arbejde i sagen ikke blot fra landinspektørens side, men også fra en række offentlige myndigheders side, forinden man kan få at vide, om det overhovedet kan lønne sig at foretage den pågældende udstykning, idet

spørgsmålet om reglerne om afgiftspligtig grundstigningsskyld griber ind her, ofte på en for mig at se ganske urimelig måde.

Med det større ansvar, man nu vil pålægge de praktiserende landinspektører, har man som en nydannelse foreslået en selvstændig lov for landinspektørers virksomhed, som jeg vil gøre nogle få bemærkninger om.

Forslaget skærper kravene til at blive landinspektør, idet der foruden eksamens- og vandelskrav nu kræves en længere praksis som assistent ved landinspektørarbejdet. Det er måske rimeligt og også nødvendigt, men da der er en stor mangel på landinspektører, må det med det øgede ansvar og de videregående undersøgelser, der pålægges de praktiserende landinspektører i forbindelse med den i øvrigt i princippet rigtige fastslåen af, at kun praktiserende landinspektører kan udføre matrikulære arbejder, befrygtes, at mangelen bliver endnu større og dermed hele ekspeditionstiden for en udstykningssag endnu længere end nu.

Der er derfor grund til at overveje, om en overgangsordning med visse lettelser i adgangen til på egen hånd at udføre landinspektørvirksomhed ikke vil være rigtig; i hvert fald er tiden inde til, at der skaffes udvej for uddannelse af måleteknikere til at overtage en del af landinspektørernes tekniske virksomhed. I øvrigt bør spørgsmålet om kommunalt ansatte landinspektørers adgang til at foretage matrikulære arbejder i den kommune, hvor de er ansat, overvejes.

Hvorvidt reglen om udelukkelse fra at udføre landinspektørvirksomhed i et tilfælde, hvor der hos en landinspektør eller hans nærmeste slægt eller medarbejdere kan siges at være en væsentlig interesse i ejendommen, er rigtigt udformet, må prøves, idet enkelte uheldige erfaringer fra udstykningsforetagender måske ikke kan bære en så vidtgående regel som den foreslåede, hvorved en landinspektør end ikke kan foretage en skelregulering på sin egen ejen-

[Hagen Hagensen.]

dom. Ellers bliver det næste vel, at en sagfører ikke må skrive skøde eller andre ejendoms papirer på en ejendom, han selv eller nogen af hans slægt køber, og jeg vil gå ud fra, at måske andre ærede ordførere, der har samme erhverv som jeg, ville finde, at det ikke var helt rimeligt, om det kom dertil.

Spørgsmålet om rigtigheden af for de praktiserende landinspektører at oprette en særlig disciplinarmyndighed gennem en nævnsordning som den foreslåede finder jeg også at man bør se nærmere på, idet jeg umiddelbart, ligesom Landinspektørforeningen har gjort det, føler mig mere tiltalt af en ordning med selvdømme for landinspektørerne samlet i et samfund med adgang til appel til de ordinære domstole. Derved undgås også, at der skal oprettes særlige nævn i disse sager, men både i principper og enkeltheder vil der være en del forhold at drøfte vedrørende de 2 lovforslag, og på mit partis vegne tilsiger jeg at ville medvirke til en forsvarlig og rimelig gennemførelse af de til grund for lovforslagene liggende ønsker om forenkling af udstyknings spørgsmål til lettelse for de borgere, der skal have at gøre hermed, og som skal betale, hvad det koster at få udstykningen gennemført.

Axel Sørensen: Jeg skal på det radikale venstres vegne anbefale de 2 lovforslag til vedtagelse. Vi anser forslaget om ændring i loven om udstykning og sammenlægning m. m. af faste ejendomme for en nødvendighed, for at der kan skabes større klarhed med hensyn til grundejernes ret til udstykning og approbation af de parceller, man ønsker udstykket. På den anden side er det også nødvendigt, at der sker en forenkling af de forhandlinger, som skal ske mellem matrikeldirektoratet og de mange forskellige myndigheder, der skal afgive udtalelser i udstykningssager, som berøres af de mange forskellige love, vi har, og som er nævnt af ærede ordførere tidligere her i debatten, og derfor skal jeg undgå at gentage disse. Det er jo sådan, at det stedse voksende behov for bebyggelse kræver en planlægning og har nødvendiggjort mange ændringer i de love, som allerede er nævnt, og disse ændringer kan jo næppe undgå at

berøre en udstykningssag på en eller anden måde. Der kan — som det også er nævnt — hengå en længere ekspeditionstid, end det er ønskeligt, for at en udstykningssag kan nå igennem, og inden approbation kan meddeles, fordi man mangler de fornødne oplysninger om dispensation, og det bevirker, at matrikeldirektoratet må tilbagesende sådanne sager til myndigheder ude i landet både 1, 2 og 3 gange. Det er klart, at det forhæler en sag sådan, at ekspeditionstiden synes uendelig lang for den mand, der gerne vil vide, hvornår han kan vente godkendelse af sin udstykningssag.

Af de stillede ændringsforslag til loven om udstykning og sammenlægning af faste ejendomme kan det ses, hvilke myndigheder der nu, når lovforslaget er vedtaget, skal udtale sig om dispensation og godkendelse i disse sager, for at matrikeldirektoratet kan meddele endelig godkendelse af den ønskede anvendelse af en parcel. Derfor er der i lovforslaget foreslået en bestemmelse i § 1, punkt 4, hvorefter landinspektøren, inden andragende om udstykning indsendes til landbrugsministeriet, skal sørge for, at der foreligger de fornødne erklæringer om, hvor vidt visse bestemmelser er til hinder for udstykning. Med andre ord: i fremtiden skal landinspektøren være en slags samlecentral, inden en udstykningssag afgår til landbrugsministeriet til afgørelse. Der vil herigennem blive lejlighed for landinspektørerne til foruden med deres arbejde i marken at bidrage med et veltilrettelagt kontorsystem til at få erklæringer frem og få sagerne fremmet. Matrikeldirektoratet får jo her en udmærket lejlighed til at følge disse forhold, men man får ved denne ordning også i matrikeldirektoratet en stærkere stilling med hensyn til at kunne nægte en udstykning, fordi nu foreligger sagen klar med sine udtalelser, inden den forelægges matrikeldirektoratet til afgørelse.

Måske burde de love, som angår udstykning, yderligere forenkles ved en koordinering og samordning af de myndigheder, som har indfyldelse derpå. Jeg lagde mærke til, at det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen omtalte en decentralisering af matrikeldirektoratet, og der er blevet rejst mange andre interessante spørgsmål, men jeg skal ikke stille nye spørgsmål; der bliver jo i det udvalgsarbejde, der kommer til at

[Axel Sørensen.]

finde sted, lejlighed til en drøftelse af de spørgsmål, der er rejst af tidligere ærede ordførere.

Jeg skal kun sige enkelte ord vedrørende forslag til lov om landinspektørvirksomhed. Forslaget er jo fremsat i nær tilknytning til forslaget vedrørende udstykning og sammenlægning af faste ejendomme. Man kan jo godt sige, at der til landinspektørvirksomhed er knyttet et vist monopol, som berettiger til at udføre arbejde, der knytter sig til udstykning, skelforandring samt bonitetsforretninger. Derfor arbejder en landinspektør under stort ansvar, og den centrale stilling, en landinspektørs virksomhed foreslås at skulle have fremover i tilknytning til forskellige love, vil jo blive ganske betydeligt forstærket på grund af det nye forslag. Vi kan derfor inden for mit parti tiltræde, at der som foreslået etableres en disciplinær myndighed i form af et landinspektørnævn, samt at der gives straffebestemmelser for de tilfælde, hvor en landinspektør tilsidesætter sine pligter.

Der kan måske være et og andet at tilføje, men det skal jeg afholde mig fra, da dette forslag og det andet forslag jo bliver henvist til ét og samme udvalg, hvor der kan blive lejlighed til at få enkelte spørgsmål i dette lovforslag yderligere belyst. Jeg skal derfor nøjes med også at anbefale forslaget om landinspektørvirksomhed.

Viviko: Socialistisk folkeparti er mere end velvilligt indstillet over for de to lovforslag og ikke særlig indstillet på de lempelser i lovforslagene, som nu er foreslået fra andre sider.

Mose Hansen: I de senere år har folketingsvedtaget en række love, landsbygge-love, byplanlove, love om byudvikling samt naturfredning og mange flere; bestemmelser i disse love griber jo stærkt ind i forholdene, når der skal foretages udstykning eller sammenlægning, idet udstykningsarbejdet skal være i overensstemmelse med de nævnte love. Arbejdet med at fremskaffe de mange tilladelser og erklæringer og dispensationer m. m. fra de myndigheder, der administrerer disse love, er jo et langsommeligt og besværligt arbejde, hvis sagerne, når de

indsendes til den endeligt godkendende myndighed, ikke er tilstrækkelig oplyst.

Jeg har da forstået lovforslaget om udstykning sådan, at det, der nu tilsigtes, alene er at råde bod på dette forhold og ikke en videregående ret til at nægte udstykning og sammenlægning af landbrugsjord end den, der allerede foreligger i de love, der er vedtaget af folketinget. § 2's ret strenge formulering på dette område bør sikkert ændres, inden lovforslaget skal endeligt vedtages.

Jeg forstår også lovforslaget således, at det, der nu søges lovfæstet, er en praksis, som på nuværende tidspunkt allerede anvendes af landinspektørerne, når udstykning og sammenlægning finder sted. Landbrugsministeren giver i den skriftlige fremsættelse udtryk for, at det, som lovforslaget bl. a. tilstræber, er en forenkling af ekspeditionen og at forhindre, at ekspeditionstiden bliver væsentligt forøget på grund af den stærkt voksende offentlige kontrol med disse sager. Det må håbes, at lovens gennemførelse vil få den virkning, som den højtærede landbrugsminister giver udtryk for, men ét er i hvert fald sikkert, at denne lovs og de tidligere nævnte loves virkninger ikke vil formindske papirbjerget, der følger udstykningssager. Dertil kommer, at sagens behandling ikke vil blive billigere. Omkostningerne ved udstykning og sammenlægning vil derfor blive forøget.

Forslaget til lov om landinspektørvirksomhed må ses i forbindelse med de skærpede bestemmelser om indsendelse af erklæringer, når der skal foretages udstykning og sammenlægning af faste ejendomme. Jeg finder det derfor rigtigt, at den, som har eneret, monopol, på at foretage udstykning, pålægges et ansvar ikke alene over for myndighederne, men også over for dem, der står som rekvirenter af udstykningen. Jeg kan derfor tiltræde lovforslagets bestemmelse i § 1 om betingelserne for at opnå beskikkelse som landinspektør og dermed også bestemmelsen om 3 års arbejde med praktisering af landinspektørvirksomhed, inden bestalling kan opnås.

Lovforslagets bestemmelser, hvorefter der opstilles habilitetskrav ved udførelse af matrikulært arbejde, kan jeg ligeledes tiltræde.

[Mose Hansen.]

Lovforslagets øvrige bestemmelser om landinspektørnævn, straffebestemmelser og frakendelse af bestalling må ses i sammenhæng med den store betydning, landinspektørarbejdet har og får i fremtiden, og jeg kan derfor i principperne tiltræde disse bestemmelser. Lovforslagets § 4, stk. 2, giver kommuner og amtskommuner ret til at lade matrikulært arbejde udføre af landinspektører, der er ansat hos de pågældende myndigheder. Så vidt det er oplyst for mig, kan der opstå uheldige forhold ude i praksis på grund af denne bestemmelse, idet de af det offentlige ansatte landinspektører kan gribe ind på praktiserende landinspektører, et forhold, som udvalget sikkert bør søge nærmere undersøgt. Jeg forstår bemærkningerne til lovforslaget sådan, at bestemmelserne i § 4, stk. 2, kun gælder for ansættelsesforhold i kommuner eller amtskommuner, hvor tjenesteforholdet er i kraft ved lovforslagets vedtagelse. Jeg går ud fra, at jeg har forstået bemærkningerne til lovforslaget rigtigt, i modsat fald beder jeg udvalget se på denne bestemmelse i sammenhæng med de i § 5 opstillede habilitetskrav for udførelse af matrikulært arbejde.

Med disse bemærkninger kan jeg på mit partis vegne anbefale de foreliggende lovforslag, idet jeg håber, at den lovgivning, der bliver resultatet, må have til følge, at udstykningsarbejdet fremmes mest muligt.

Landbrugsministeren (Skytte): Jeg vil gerne takke for den velvilje, de to lovforslag her har mødt, kortest og kontant udtrykt i det ærede medlem hr. Vivikes tilslutning til forslagene.

Der er ikke særlig grund til for mig på ny at fremdrage alle de spørgsmål, der har været nævnt her. Må jeg i almindelighed sige, at alle de spørgsmål kan vi se nærmere på i udvalget, og jeg er villig til en saglig forhandling herom også med det sigte at tilstræbe enighed om disse spørgsmål.

Jeg skal måske lige sige til det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen, at spørgsmålet om at placere et matrikelkontor i hvert amt er noget, vi kan drøfte; det er ikke noget, men sådan lige kan bygges op på én gang, men jeg er i hvert fald villig til også at se på det.

Det ærede medlem hr. Hagen Hagensen

nævnte, at der skulle være ligestilling mellem Sønderjylland og det øvrige land, og det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen var også inde på det. Der er to måder at skabe ligestilling på, enten ved at gennemføre sønderjyske forhold overalt i landet — og det er der for øjeblikket, efter hvad jeg forstår, ingen tilslutning til — eller ved at føre Sønderjylland ind under samme vilkår, som man har i det øvrige land. Det vil for tiden næppe være praktisk at gøre det. Det ville for dem betyde en omvæltning. Vi har det vel alle sammen mere eller mindre sådan, at vi indlever os i de systemer, der findes. Det har man gjort i Sønderjylland, og jeg er ikke sikker på, at det vil være hensigtsmæssigt for øjeblikket at røre ved det spørgsmål.

Man har fra forskellig side nævnt de skærpede regler, der findes i § 2; formuleringen af dem er jeg også villig til at drøfte.

Man har endvidere — jeg havde nær sagt: som man plejer ved alle mine lovforslag — drøftet, om det er rigtigt at give landbrugsministeren og landbrugsministeriet visse bemyndigelser, om det ikke var rigtigere, at det hele var bestemt i loven. Jeg gentager med hensyn til dette lovforslag, hvad jeg har sagt med hensyn til alle mine andre lovforslag, at der er intet, vi hellere ser; men det kan på den anden side være særdeles upraktisk og uhandleligt, hvis det hele skal stå i loven. Hvis man imidlertid kan finde former — det var specielt med hensyn til, hvem der skal spørges — der bevirker, at vi ikke behøver at ændre loven hvert øjeblik, så er jeg villig til at gå med dertil. Jeg ønsker heller ikke i denne lov flere bemyndigelser, end hvad der er absolut nødvendigt for lovens praktiske administration.

Hvad angår lovforslaget om landinspektørvirksomhed, har man stillet visse spørgsmål med hensyn til det nævn, der skal ned sættes. For det første er der spurgt, hvordan det skal honoreres. Det skulle jeg måske svare på først. Det er der ikke taget stilling til, men det kan vi vende tilbage til i udvalget. Det andet spørgsmål drejede sig om, hvorvidt nævnets afgørelser skulle kunne indankes for domstolene. Det synes jeg i høj grad der kan være grund til at vi ser nærmere på.

Jeg vil gerne til det ærede medlem hr.

[Landbrugsministeren.]

Mose Hansen sige, at jeg tror, at det angående landinspektørerne forholder sig omvendt af det, han mente; men det kan jo skyldes, at det er udtrykt uklart i lovforslaget. Det ærede medlem var inde på, at fast ansatte landinspektører kunne blive konkurrenter til privat praktiserende landinspektører. Det, der ligger til grund for lovforslaget, er i og for sig det omvendte, at man i de offentlige organisationer under kommuner og amter har affundet sig med, at man ikke ansætter landinspektører til at udføre landinspektørarbejde, men i almindelighed bruger de praktiserende landinspektører dertil; det er i hvert fald meningen. Det, som det ærede medlem har læst i bemærkningerne, vil jeg gerne bekræfte og har selvfølgelig ikke noget imod at bekræfte det også over for udvalget.

Jeg vil slutte med at sige, at hensigten med de foreliggende lovforslag — det gav jeg også udtryk for i fremsættelsen — er at skabe en så forenklet og for borgerne sikker administration som muligt. Jeg håber, at lovforslagene, når de gennemføres, vil medvirke hertil. Jeg er helt sikker på, at det vil blive tilfældet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

K. Axel Nielsen: Jeg foreslår, at de to lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Efter at overbetjent Otto Mørchs hverv som midlertidigt medlem af folketinget er ophørt, har vedkommende gruppe udpeget nedennævnte til i hans sted at indtræde i følgende udvalg: *Rudy Schrøder* i udvalget angående forslag til arvelov samt forslag til lov om ændringer i skifteloven, *Evald Kristensen* i udvalget angående forslag til lov om inddrivelse af underholdsbidrag, *Kaj Rasmussen* i udvalget angående forslag til

lov om ændringer i statsbaneloven, *Albertsen* i udvalget angående forslag til lov om ændringer i lov om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde og *Erhardt Andersen* i udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om folkeregistre samt *Wingsøe* i udvalget angående forslag til lov om ophævelse af politikasserne.

De pågældende er herefter valgt.

Efter at landsretssagfører Niels Arups hverv som midlertidigt medlem af folketinget er ophørt, har vedkommende gruppe udpeget *Wingsøe* til i hans sted at indtræde i udvalget angående forslag til lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m. v.

Den pågældende er herefter valgt.

Medlem af folketinget Thisted Knudsen har meddelt mig, at han ønsker til indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Har ministeren nogen oplysning at give folketinget i anledning af, at de under amterne ansatte jurister har kritiseret, at amtmandsembederne i praksis — trods tidligere givet løfte — er forbeholdt embedsmænd fra centraladministrationen?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spærgetid.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 17. januar, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring i lov om udstykning og sammenlægning m. m. af faste ejendomme
og
forslag til lov om landinspektørvirksomhed.

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om Danmarks lærerhøj-skole.

3) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om betretning angående Nordisk Råds 10. session 1962.

[Formanden.]

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i skifteloven.
(Skifte ved separation og skilsmisse
m. v.).

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om tilsyn med banker og
sparekasser m. v.

Mødet hævet kl. 14⁴¹.

44. møde.

Torsdag den 17. januar kl. 13.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler finansministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om fritagelse for grundskyld til staten samt grundstigningsskyld for skatteåret 1963-64 af landbrugsejendomme og forslag til lov om ændringer i lov om totalsatorspil.

I skrivelse af dags dato meddeler socialministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om husmoderafløsning.

Udvalget angående forslag til lov om midlertidig ændring af loven om tilskud til de offentlige veje har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Fra revisorerne ved Kongeriget Danmarks Hypotekbank er modtaget beretning for regnskabsåret 1961-62.

Efter at støberiarbejder Chr. Zastraus hverv som midlertidigt medlem af folketinget er ophørt, har vedkommende gruppe udpeget *Erik A. Jensen* til i hans sted at indtræde i udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om folkeregistre.

Den pågældende er herefter valgt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om fritagelse for grundskyld til staten samt grundstigningsskyld for skatteåret 1963-64 af landbrugsejendomme.*

Baggrunden for forslaget er de aftaler, der i sommer ved forliget om omsætningsafgiften blev truffet om lempelse af landbrugets ejendomsskatter til staten.

Ved disse aftaler forudsatte man samtidig den gældende ordning med hensyn til landbrugets amtskommunale skatter opretholdt.

I sidstnævnte henseende er forholdet det, at staten efter bestemmelserne i den kommunale ejendomsskattelov yder amtskommunerne et af forrentningsprocenten afhængigt tilskud til nedsættelse af den promille, hvormed disse kommuner udskriver grundskylden af landbrugsejendommene, samt at staten herudover i de sidste to år gennem landbrugets rationaliseringsfond også har ydet tilskud til dækning af den resterende pålignede grundskyld til amtskommunerne af disse ejendomme. Endvidere har der af rationaliseringsfonden været ydet et begrænset tilskud til dækning også af almindelig kommunal grundskyld af tilsvarende ejendomme, der er beliggende i købstæderne.

Med udgangen af indeværende skatteår ophører støtten gennem rationaliseringsfonden, men landbrugsministeren har i stedet på finanslovforslaget for 1963-64 søgt en bevilling på 35 mill. kr., således at den gennem rationaliseringsfonden praktiserede ordning kan videreføres også for skatteåret 1963-64.

Ved nærværende lovforslag foreslås det derfor, at de ejendomme, der får den pålignede amtskommunale grundskyld eller tilskud til delvis dækning af kommunal grundskyld udredet af statskassen, samtidig for skatteåret 1963-64 i samme omfang fritages for grundskylden til staten og grundstigningsskylden.

Forslaget er begrænset til kun at gælde for skatteåret 1963-64. Dette skyldes, at det har vist sig, at ordningerne for de amtskommunale skatter ikke er helt rationelle, idet man i et vist omfang kommer til at yde støtte gennem skattefritagelsen, også